

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

70. Pater volens impedire matrimoniun filiae regauit Episcopum, vt interdiceret Parocho, ne tali matrimonio assisteret, & facta est interdictio, sed minimè abseruata est, tunc à me quæsierunt, an tale ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

RESOL. LXVIII.

An saltem Vicarius Episcopi possit dispensare, ne ex ista causa denunciations efficiantur?
Et breuissime notatur hoc non procedere in Vicariis foraneis. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 237. alias 238.

Quoad hoc
 Infr. ex Ref.
 90. lege la-
 tam doctri-
 nam §. An
 verò, & seq.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Thomas Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. disput. 7. num. 11. quia hæc potestas in Tridentino conceditur Ordinario. Vicarius autem Ordinarius est: ergo, &c. Limitat tamen hanc sententiam Sanch. n. 13. nisi Episc. hanc facultatem dispensandi sibi reseruauerit.

2. Sed aduersus Sanchez, contrarium docet nouissimè Basilius Pontius de matrim. lib. 5. cap. 31. & ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem, testatur Henriquez lib. 11. cap. 5. num. 5. Igitur sub nomine Ordinarij in hoc casu non intelligitur Vicarius Episcopi, & ita illum non posse has denunciations remittere, nisi specialiter committatur.

3. Ad argumentum verò Sanchez respondetur quod Cardinales ad quos spectat declarare Concilium, declarant, vt dictum est, in illis verbis Concilij non intelligi Vicarium. Et ea limitatio quam adducit Sanchez, sententiam ipsam, quam docet, euerit. Si enim Vicarius eo ipso, quod Vicarius constituitur, habet à Tridentino potestatem denunciations remittendi, non posset per Episcopum tolli, sicut quamuis resistat, & contradicat Episcopus, non potest tollere Parocho licentiam assistendi matrimonio, neque potestatem concedendi alteri licentiam. Quod ergo Episcopus denegare potest Vicario, cui generalem administrationem committit, signum est non esse illi concessum à Concilio, eo ipso quod Vicarius est. Et hæc omnia asserit Pontius contra Sanchez.

4. At non reticeam opinionem Sanchez tenere nouissimè Aloysium Riccium in praxi tom. 1. resol. 226. num. 2. Coninch de Sa. rament. disput. 27. dnb. 6. cap. 55. & Villalobos in summa tom. 1. tract. 13. diff. 24. num. 7. vbi sic asserit. [El Vicario general del Obispo tambien puede dispensar en las denunciations, porque es ordinario, como queda dicho, y el Concilio comete esto al Ordinario, salvo si el Obispo lo reseruasse, que lo puede muy bien hazer, como tienen Sanchez, y otros.] Sic ille, quos citat ad fatietatem, & sequitur Barbosa de potest. Episcop. part. 2. allegat. 32. num. 9.

Quoad hoc
 lege doctri-
 nã à §. Hæc
 autem. Ref.
 not. præte-
 ritæ.

5. Notandum est tamen hanc sententiam non procedere in Vicariis foraneis, ita Guttierrez in can. 99. lib. 1. cap. 19. num. 16. Didacus Spin. de testam. gloss. 15. num. 29. & alij.

RESOL. LXIX.

An quis ex vi denunciationum teneatur denunciare impedimentum matrimonij occultum, quod non potest probare?

Et asseritur delato ad Ordinarium impedimento, si vnus tantum testis sit absque aliis adminiculis, non posse interdici matrimonium, nec deberi. Ex p. 3. tr. 4. Ref. 220. alias 221.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest addidere, & affirmatiuam sententiam docet Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 2. disp. 13. n. 2. qui citat Paludanum, Driedonem, Nauarrum, Couarruiam, Guttierrez, Henriquez, Rodriguez, Vegam, & vtrumque Le-

defmam, quibus ego addo Fagundez præc. 2. lib. 4. cap. 5. num. 4. Henriquez lib. 3. de penit. cap. 21. n. 9. Aragon. in 2. 2. quest. 70. art. 1. ad 2. argum. Lopez in instrum. part. 1. cap. 17. §. pen. Layman in Theolog. mor. lib. 3. sect. 5. tract. 3. cap. 4. num. 9. Barbosa de potest. Episcop. allegat. 96. num. 51. Genuensem in præc. de obsepisc. cap. 2. num. 2. Lazarium de moniturijs, sect. 1. quest. 12. num. 23. & Bonacinam de matrim. disp. 1. quest. 6. punct. 1. num. 9. vbi testatur de communi. Ratio est, quia ex cap. præterea, de spons. vnus testis sufficit ad impediendum matrimonium contrahendum, & hoc Barbosa in collect. tom. 2. lib. 4. disp. 1. c. 12. n. 12. cum Guttierrez de mari. c. 36. n. 2. & sequens ampliant, etiam si testis non fuerit citatus, & vnus partem oblat, & quamuis esset denunciatus, & per accusator, allegaretque turpitudinem suam.

2. Sed his non obstantibus doctrinam Basilius Pontius de matrim. lib. 5. cap. 34. num. 5. contrariam sententiam tenet, vbi sic asserit: Mibi placet sententia, quæ negat obligationem esse detegendi impedimentum matrimonij, si illud est omnino occultum, & ipse solus nouit; ita vt probati nullo modo possit. Quam sententiam tenit Ioannes Meier in sent. distinct. 22. quest. 2. art. 3. & eadem mihi sententia placet, eamque per partes explicare, & probare conabor, vt magis constet eius veritas. Ita Pontius qui postea fusè hanc sententiam explicat, & probat, vnde quomodo acciderit casus, lege illum, & omnia solidè pertractata inuenies: nam ego in his mejs laboribus breuitati studeo.

3. Nota etiam, quod dictus Basilius num. 11. respondet ad argumentum contrarium delumptum ex cap. præterea, de spons. qui postea in c. 36. nam. 2. sic etiam asserit. Delato ad Ordinarium impedimento, si vnus tantum testis sit absque aliis adminiculis, censet non posse interdici matrimonium, nec deberi per ea, quæ adduxi supra cap. 4. vnus enim testis, etiam in causa matrimoniali non probat, etiam quoad effectum impediendi matrimonium, quidquid dicant multi; grauesque Doctores. Ita ille, quæ omnia valdè notanda sunt, quia noua, & prædicabilia.

RESOL. LXX.

Pater volens impedire matrimonium filij, quod Episcopus, vt interdiceret Parocho, ne tali matrimonio assisteret, & facta fuit interdictio, sed minime obseruata est, tunc à me questerunt, an tale matrimonium fuerit validum?

Et quid, quamuis ea prohibitio à Pontifice Parocho facta esset?

Sed difficultas est, quid est dicendum, si Episcopus non solum interdicit Parocho, ne illi matrimonio assistat, sed etiam addit clausulam irritantem ipsi facti matrimonium illud, si secus factum fuerit?

Ex quo inferitur, an possit Episcopus prohibere Parocho, ne absoluat ab aliquo peccato, & irritet aliter factum?

Et quid est dicendum, si Episcopus Sacerdoti potestatem habenti audiendi confessiones feminarum prohibeat, ne illas audiat; an per illam simplicem prohibitionem, si confessiones feminarum audiat, valida sint tales confessiones?

Et tandem docetur, non posse Episcopum matrimonij impedimentum constituere, inducere, nec apponere, quia potestas hæc iam reseruata est Summo Pontifici. Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 13.

§. 1. **R**espondi affirmatiuè. Nam cum Parocho non habeat à iure potestatem assistendi matrimonio,

fa in Ref. 85. §. vi. ad medium, & in alio §. eius annor. & lo. n. 1. 15. & alij communit. Et ita declarasse Sacram Congregationem Cardinalium, referunt Salzedo in Practica Diaz, cap. 73. §. Primum dubium. Petrus de Ledelma, de Matrimonio, quest. 45. art. 5. punct. 3. dub. 2. versu Primum dubium, & Rodriguez, 1. parte, Summa in 2. ditione, cap. 219. numer. 4. & colligitur etiam ex cap. 2. de Matrimonio contracto cont. interd. Eccles. Immo idem dicendum est, quamuis à Pontifice ea prohibitio Parocho facta esset, vt bene probat Sanchez, lib. 7. de Matrimonio, disp. 2. num. 10. quia militat eadē ratio. Hinc fit vt si Episcopus Sacerdoti, potestatem habenti audiendi Confessiones, præcipiat, ne audiat Confessiones foeminarum, validæ adhuc sint Confessiones, illi factæ à foeminis: nam cum aliis Sacerdos ille habeat potestatem, validè audiendi Confessiones, etiam foeminarum, non debet censeri restricta per illam simplicem prohibitionem, nisi expressè dicatur. Et hanc opinionem sequuntur Ioannes Medina, tract. 2. de Confess. quest. de Sacerdotibus alienis per Paroc. eligen. ad finem, Valatius in 4. dist. 17. disp. 7. vers. Rursus etiam. Henriquez, lib. 6. de Sacram. cap. 6. num. 6. vbi alios refert, Salas de legibus, disp. 16. sect. 10. num. 43. Ferdinandus de Castro, tom. 1. tract. 3. disp. 2. punct. 9. num. 6.

2. Sed difficultas est si Episcopus non solum interdicit Parocho, ne illi Matrimonio assistat, sed etiam addat clausulam irritantem ipso facto Matrimonium illud, si secus factum fuerit. Sanchez de Matrimonio, lib. 3. disp. 32. num. 2. tenet in hoc casu Matrimonium prædictum fore irritum, ex vi clausulæ irritantis. Sed ego contrarium sentio, & puto tale Matrimonium esse validum, quia tenenda est illa opinio, Episcopus non posse condere leges irritantes: ergo neque poterit prohibere ne aliquod Matrimonium fiat, addendo clausulam irritantem, si secus factum fuerit. Patet consequentia, quia parum refert, siue prohibitio fiat per modum legis, siue per modum simplicis præcepti, vt fatetur idem Sanchez lib. 7. de Matrimonio, disp. 2. num. 15. Secundò, nam si Episcopus posset præcipere Parocho, ne certum Matrimonium celebrare præsumat, & irritare illud, si aliter fiat, poterit etiam prohibitionē facere ipsis contrahentibus, ne inter se Matrimonium inceptum, & addere clausulam irritantem. Similiter, posset prohibere habenti votum simplex Castitatis, vel Religionis, ne vxorem ducat, & irritare matrimonium contra talem prohibitionem factum; & consequenter posset Episcopus in sua Diocesi, statuere noua impedimenta irritantia matrimonium, præter ea, quæ ab Ecclesia statuta sunt, quod est manifestè falsum, vt bene probat idem Sanchez de lib. 7. disp. 1. num. 9. ex communi opinione. Quod si dicas, potest Episcopus prohibere Parocho, ne absoluat ab aliquo peccato, & limitare aliter factum; ergo idem poterit in casu nostro; quia nulla sufficiens discriminis ratio, videtur assignari posse. Quoniam, sicut Parochus habet à iure, vt possit auctoritatem præstare matrimonio, contrahendo, ita etiam habet à iure potestatem absoluendi à peccatis, vt omnes concedunt. Respondeo esse disparē rationem: nam, cum Episcopus, iure permittere, possit sibi aliquos casus referuare, etiam respectu Parochorum, vt dicunt communiter Doctores, & praxis ipsa testatur, eo ipso, quod prohibet alicuius casus absolutionem cum clausula irritante, censetur in actu exercito, sibi illum referuare, & per consequens impedire iurisdictionem Parochi, ne ad eum casum se extendat.

Hæc autem ratio non militat in casu matrimonij, quia nullo iure probatur, posse Episcopum id irritum reddere; supposito quod fiat cum omnibus solemnitatibus ab Ecclesia præscriptis.

3. Nec aduersus superius dicta valet afferere, Pontium, Turrianum, Villalobos, Ochagatium, Hurradum, Sanchez, & alios, quos citat, & sequitur Leandrus de Sacramen. tom. 2. disp. 9. tractat. 9. quest. 5. docere, posse Episcopum matrimonij impedimenta inducere, atque apponere: Nam contrarium tenet Suarez de Cens. tom. 5. disp. 7. sect. 4. num. 5. & Coninch de Sacramen. disp. 30. dub. 1. num. 3. & 8. Sed quicquid sit de iure, & ex vi sui muneris, hodie certum est, vt fatetur ipsemet Leandrus vbi supra quest. 6. & citati Doctores, non posse Episcopos impedimenta matrimonij constituit, quia potestas hæc apponendi impedimenta iam reseruata est Summo Pontifici: vnde satis remanet firmata nostra sententia contra Sanchez, nempe non posse Episcopum prohibere cum clausula irritante, ne Parochus assistat alicui matrimonio.

RESOL. LXXI.

An propter magnam necessitatem possit contrahi aliquid quando matrimonium sine presentia Parochi? Et notatur, quod quando in articulo mortis quis vellet concubinam ducere, idque omnino videatur necessarium ad legitimandum prolem ex ea susceptam, & ad adimplendam fidem ei datam, posse Parochum omittre denunciations? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 233. alias 234.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docuit Iacobus de Grassis decis. quest. lib. 2. cap. 86. num. 9. vbi ait, quod quando necessitas ad eum esset vrgens, vt copia Parochi, & testium haberi non possit, vtpote quando quis est in articulo mortis, vel quando aliqua virgo sub tutela iniqui tutoris constituta timet quod ipse eam viro ignobili, & indigno tradet in vxorem, posse quidem in his casibus, per mutuum consensum contrahi matrimonium sine presentia Parochi.

2. Sed aduersus Grassium, & meritò, insurgit Petrus Cenedo quest. 30. n. 15. & 16. vbi docet ad eum strictè ad literam seruandum fore decretum Concilij Tridentini, videlicet vt nullo modo contrahatur matrimonium sine Parocho, & testibus, vt procedat ipsius decisio, etiam vrgente maxima necessitate, vt si morti vicinus vellet concubinam ducere, idque omnino videatur necessarium ad legitimam prolem ex ea susceptam, & adimplendam fidem ei datam.

3. Notandum est tamen cum Sarmiento lib. 1. select. cap. 16. num. 7. Henriquez lib. 3. cap. 11. num. 7. & aliis, apud Cenedum vbi supra, in supradicto casu, quando quis in articulo mortis contrahit, posse Parochum omittre denunciations. Et hanc sententiam docet etiam nouissimè Layman in Theol. moral. lib. 5. tract. 10. part. 1. cap. 4. num. 11. & alij penes ipsum.

RESOL. LXXII.

An ex aliqua iusta causa, & magna necessitate possit quis inire matrimonium absque Parochi presentia? Et pro praxi huius questionis adducuntur aliqui casus in textu huius Resolutionis, in quibus hoc fieri potest? Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 15.

§. 1. D.

Sup. conten- to in hoc §. infr. in Ref. 95. cursum ita sine, & late in tom. 3. tr. 1. Ref. 88. si- gnificat §. vlt.

Sup. conten- to in hoc. & seq. §. late in Ref. 1. post seq. post med. à vers. Vnde refer- lendus, & in tom. 3. tr. 1. Ref. 91. §. vlt. à princip. vs- que post medium.

Sup. hoc ma- gis late in Ref. 2. not. præterita, à principio, & vide §. eius primæ an- not.